

УДК 347.94

**Блінова Г.О., професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права
Казак Є.С., студентка бакалавр спеціальності 081 Право**

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м.Дніпро, Україна)

ПЕРЕДАЧА СПРАВ З ОДНОГО СУДУ ДО ІНШОГО

Для забезпечення права кожного на справедливий суд та повагу до інших гарантованих Конституцією і законами України прав і свобод у системі судоустрою утворюються і функціонують суди різних ланок та інстанцій, компетенція і повноваження яких щодо розгляду та вирішення тих чи інших спорів визначаються процесуальним законом, наголошують М.П. Баб'юк та О.А. Руденко. Вчені зазначають, що розмежування компетенції щодо здійснення правосуддя у цивільних, господарських, адміністративних справах між судами однієї ланки залежно від території, на яку поширюються їх повноваження, здійснюється за правилами територіальної юрисдикції. Разом із тим, на практиці непоодинокими є випадки пред'явлення позову з порушенням правил територіальної підсудності, встановлених у ЦПК, ГПК, КАС України, або неможливості здійснення розгляду і вирішення справи компетентним судом з об'єктивних причин [1, с. 12]. За таких обставин для забезпечення виконання завдань цивільного, господарського, адміністративного судочинства передбачено процесуальний порядок передачі справи з одного суду до іншого.

Суд передає справу на розгляд іншому суду за правилами ГПК, якщо: 1) справа належить до територіальної юрисдикції (підсудності) іншого суду; 2) після задоволення відводів (самовідводів) чи з інших підстав неможливо утворити новий склад суду для розгляду справи; 3) ліквідовано або з визначених законом підстав припинено роботу суду, який розглядав справу (ст 31 ГПК) [2].

Наприклад, у справі № 910/18376/20 за заявою приватного акціонерного товариства «F&C REALTY» до товариства з обмеженою відповідальністю «АПОГЕЙ» в ухвалі від 24.12.2020 Господарський суд міста Києва дійшов висновку про те, що матеріали заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство підлягають направленню до Господарського суду Рівненської області за встановленою підсудністю, оскільки як вбачається з матеріалів заяви та Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, юридичною адресою боржника станом на 24.12.2020 є: 33013, Рівненська обл., місто Рівне [3].

В іншій справі № 907/6/19 у справі про визнання протиправними дій Кошарської організації «Київмедспецтранс» при односторонній відмові від укладення додаткової угоди в ухвалі від 24.12.2019 Господарський суд Львівської області встановив, що 12.12.2019р. Господарським судом Закарпатської області постановлено ухвалу у справі №907/6/19 про здійснення розгляду справи колегіально у складі трьох суддів. Матеріали справи №907/6/19 передано уповноваженій особі для визначення суддів (членів колегії) в порядку, встановленому ч.1 ст. 32 ГПК України. Однак автоматизований розподіл справи не відбувся, оскільки, як вбачається із витягу з протоколу щодо неможливості автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 12.12.2019р., не вистачає потрібної кількості суддів для розподілу справи. З огляду на це, враховуючи неможливість утворення нового складу суду для розгляду вказаної справи, керуючись п.2 ч.1 ст.31 ГПК України, розпорядженням голови Господарського суду Закарпатської області від 16.12.2019р. №01-04/10/19 матеріали справи №907/6/19 передано на розгляд Господарського суду Львівської області, як найбільш територіально наближеного суду [4].

В третьому випадку у справі № 910/5796/18 про стягнення з відповідача 1 на користь позивача відшкодування збитків в ухвалі Північного апеляційного господарського суду від 22.10.2018 Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 31 ГПК України суд передає справу на розгляд іншому суду, якщо ліквідовано або з визначених законом підстав припинено роботу суду, який розглядав справу. 25.06.2018 на виконання Указу Президента України № 454/2017 від 29.12.2017 «Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах», яким ліквідовано Київський апеляційний господарський суд, утворено Північний апеляційний господарський суд в апеляційному окрузі, що включає Київську, Сумську, Черкаську, Чернігівську області та місто Київ. Відповідно до ч. 6 ст. 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», у разі ліквідації суду, що здійснює правосуддя на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці (відповідних адміністративно-територіальних одиниць), та утворення нового суду, який забезпечує здійснення правосуддя на цій території, суд, що ліквідується, припиняє здійснення правосуддя з дня опублікування в газеті «Голос України» повідомлення голови новоутвореного суду про початок роботи новоутвореного суду. 03.10.2018 в газеті «Голос України» № 185 (6940) опубліковано повідомлення голови Північного апеляційного господарського суду про початок роботи новоутвореного суду. Зважаючи на викладене, Київський апеляційний господарський суд припинив здійснення правосуддя. Частиною 5 ст. 31 ГПК України передбачено, що у разі ліквідації або припинення роботи суду справи, що перебували у його провадженні, невідкладно передаються до суду, визначеного відповідним законом або рішенням про припинення роботи суду, а якщо такий суд не визначено - до суду, що найбільш територіально наближений до суду, який ліквідовано або роботу якого припинено. На виконання п. 4 розділу III Плану заходів з ліквідації апеляційних судів, затвердженого наказом Державної судової адміністрації від 20.09.2018 № 475, за актом прийняття-передачі судових справ від 02.10.2018 справу № 910/5796/18 передано до Північного апеляційного господарського суду [5].

Справа, прийнята судом до свого провадження з додержанням правил підсудності, повинна бути ним розглянута і в тому випадку, коли в процесі розгляду справи вона стала підсудною іншому суду, за винятком випадків, коли внаслідок змін у складі відповідачів справа відноситься до виключної підсудності іншого суду. Передача справи на розгляд іншого суду за встановленою ГПК підсудністю з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 31, здійснюється на підставі ухвали суду не пізніше п'яти днів після закінчення строку на її оскарження, а в разі подання скарги - не пізніше п'яти днів після залишення її без задоволення. Передача справи з підстави, передбаченої пунктом 2 частини першої статті 31, здійснюється на підставі розпорядження голови суду на розгляд господарського суду, найбільш територіально наближеного до цього суду [2].

У разі ліквідації або припинення роботи суду справи, що перебували у його провадженні, невідкладно передаються до суду, визначеного відповідним законом або рішенням про припинення роботи суду, а якщо такий суд не визначено - до суду, що найбільш територіально наближений до суду, який ліквідовано або роботу якого припинено. Спори між судами щодо підсудності не допускаються. Справа, передана з одного суду до іншого в порядку, встановленому цією статтею, повинна бути прийнята до провадження судом, якому вона надіслана. Справа, у якій однією із сторін є суд, до підсудності якого віднесена ця справа за загальними правилами, або суддя цього суду, не пізніше п'яти днів з дня надходження позовної заяви передається на підставі розпорядження голови суду до суду вищої інстанції для визначення підсудності. Правила, встановлені частинами першою, третьою - восьмою статті 31 ГПК, застосовуються також щодо Вищого суду з питань інтелектуальної власності [2].

Отже, за нині чинними процесуальними кодексами України передача справи з одного суду до іншого це направлення справи з суду, до якого особа звернулася за захистом, до іншого органу судової влади для розгляду і вирішення у випадках належності такої справи до територіальної юрисдикції (підсудності) іншого суду, неможливості утворення нового складу суду для розгляду справи після задоволення відводів (самовідводів) або з інших підстав, а також ліквідації або припинення роботи суду, який розглядав справу [1, с.17].

Перелік посилань

1. Баб'юк М.П., Руденко О.А. Підстави та порядок передачі справи з одного суду до іншого в цивільному судочинстві. Актуальні проблеми держави і права. С. 12- 18. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7c1ac3cb-eebb-4b3a-9e11-c96cbb8a6347/content>
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 року № 1798-ХІІ р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#n1717>
3. Ухвала від 24.12.2020 Господарського суду міста Києва у справі № 910/18376/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93960214>
4. Ухвала від 24.12.2019 Господарського суду Львівської області у справі № 907/6/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86569417>
5. Ухвала Північного апеляційного господарського суду від 22.10.2018 у справі № 910/5796/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77255627>